

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCYJ ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

NUMERATA WYNOŚI: Rocznie rb. 5, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1,5, miesięcznie kop. 60, wraz z przesyłką pocztową lub odosobnieniem do domów. Zaznaczona za marżami pocztowymi, depicją się miesięcznie kop. 60.

CENA
6 GROSZY

GENY OGŁOSZEŃ: Za wiersz petytowy jednoczasłowy lub jego mniejsze nadstanie k. 50, przed tekstem k. 40, za tekstem: 3 kol. i nekrologi po kop. 95, na 4 kol. po kop. 20. Drobne ogłoszenia po kop. 3 za wiersz. Najniższe ogłoszenie kop. 20. Ogłoszenie treści ogólniej o 50 proc. drożej. Za dołączenia prospektów lub reklam po 6 rubli od 1000 egzemplarzy.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesów w codziennym wyjątkach i świętecznych od g. 10—2 po poł. Reklamom udzieli redakcja nie zwracając.

PRENUMERATĘ przyjmują wszystkie księgarnie, kantory i biura ogłoszeń; w Warszawie, Łodzi i miastach prowincjonalnych.

Adres REDAKCJI I ADMINISTRACJI CZĘSTOCHOWA, ULICA PANNY MARYI Nr. 38. — TELEFON Nr. 50.

Akt 5-go listopada i prawo międzynarodowe.

O ile chodzi nie o Rzeczpospolitą polską, lecz o Królestwo Polskie, to formę prawną jego istnienia, międzynarodowo uznaną, określają akty Kongresu wiedeńskiego. W jednym z aktów znajduje się sformułowany przez księcia Adama Czartoryskiego paragraf, że łącznikiem między nowo utworzonym Królestwem a cesarzem Rosji jest konstytucja tegoż Królestwa. Punkt ten, wymieniony w tekście oryginalnym, został pominięty przez kancelarię cesarską już w następnym wydaniu aktów, przeznaczonym dla Królestwa.

Oczywiście, owo opuszczenie nie mogło stac się miarodajnym dla mężów stanu i jurystów zachodniej Europy, którzy następnie zabierali głos w sprawie norm, wiążących tron Królestwa z domem cesarzy Rosji.

Gdy w r. 1831 sprawa stosunków polsko-rosyjskich weszła na porządek dzienny polityki międzynarodowej, rząd angielski, w nocy przesłanej do Petersburga, oświadczył wyraźnie, że warunkiem legalności panowania Rosji w Królestwie jest utrzymanie w Królestwie konstytucji, jak przewidziano przez uchwałę Kongresu wiedeńskiego.

Gdy w r. 1863 mocarstwa zachodnie znów podjęły interwencję dyplomatyczną w kwestji polskiej, — podobne oświadczenie jak w r. 1831 przesłał do Petersburga lord John Russel, minister spraw zagranicznych w gabinecie Palmerstona. Opierając się na tej samej międzynarodowo uznanej podstawie stosunku pomiędzy Królestwem a Rosją, tenże lord Russel oświadczył jesienią 1863 roku na mityngu w Blairgoy, że Rosja utraciła wszelkie prawa do władania Królestwem Polskiem, albowiem nie spełnia warunków, ustanowionych przez Kongres wiedeński.

Anglia, przyłączając się obecnie do protestu przeciw niepodległości Polski, tem samem sprzeniewierza się własnemu stanowisku, zajmowanemu w ciągu całego 19-go stulecia.

Oto jak się przedstawia, rozpatrywany ze stanowiska prawa międzynarodowego stosunek Rosji do Królestwa, sformułowany przez takiego eksperta, jakim w swoim czasie był lord Russel. Po roku 1831 ustał wszelki tytuł prawny Rosji do sprawania rządu w Królestwie. Prawo międzynarodowe, nie posiadając żadnej egzekutywy, tolerowało stan posiadania nie opierający się na żadnym tytule prawnym.

Akt 5-go listopada, zapowiadając niepodległość Królestwa Polskiego, nie daje wyrazu formalnego prawa międzynarodowemu, — gdyż to może być osiągnięte tylko mocą zgodnej uchwały międzynarodowej, — lecz jest istniejącego prawa międzynarodowego jedynie słuszną interpelacją. Histo-

rycznie, — jest sformulowaniem wniosku, wytykającego bezpośrednio z zasady, wygłoszonej ongi w pamiętnym oświadczeniu lorda Russel. Leż gdy oświadczenie angielskie w r. 1863 miało jedynie charakter negatywny, akt 5-go listopada jest uroczystą, rzeczową interpretacją w sensie pozytywnym.

Uwagi powyższe dotyczą zaznaczonego na wstępie zagadnienia o tyle tylko, o ile za punkt wyjścia dla norm prawa międzynarodowego nas obowiązującego bierzemy rok 1815.

Tytus Filipowicz.

Kombinacje pokojowe.

W prasie angielskiej ukazały się wie naraz kombinacje pokojowe, otrzymane via Waszyngton, jakoby „od członka niemieckiej ambasady“. Powtarzają je za angielskimi niemieckie dzienniki, a za niemi polskie. Te kombinacje nie są jedyne, jakie kursują po świecie. Podawano sobie i u nas z ust do ust różne projekty, jakoby z dobrze poinformowanych źródeł. Wszystkie, te i tamte, to mają wspólne, że tworzą Polskę niepodległą, że Francji przywracają jej terytorja, zajęte w wojnie, że wskrzeszają całkowitą Belgię. Natomiast na Bałkanach pewne zmiany zaprowadzają.

Co do Polski, różne kombinacje ją określają. Jedna wskrzesza na jej wschodzie państwo litewskie. Inna dołącza do niej Białoruś z Wilnem, a odłącza wschodnią Galicję ze Lwowem. Inna dodaje jej Galicję, inna jeszcze i Bukowinę.

Co do Bałkanów, jedna z kombinacji unicestwia zgola Serbję, inna tylko odkrawa od niej Macedonję; Bułgaria tę Macedonję ma otrzymać, a również coś z Rumunii zabierze, za co jednak coś Turcji odstąpi.

O Alzacji i Lotaryngii różne wieści chodzą. Jedne do Szwajcarii je włączają; inne jeszcze ich losy czynią od decyzji publicystów ich ludów zależne.

Z kolonii tylko o afrykańskie Niemcom chodzić ma; z tych głównie o Kamerun; zastrzegły sobie one prawo pierwokupu Konga. Na stały sąd rozjemczy by się zgodziły; pokój by umocniły w trwały sposób; przyczyniałyby się do zamknięcia wogóle ery wojen.

Dawniejsze kombinacje Triest i Trydent oddawały Włochom; nowsze zostawiają tę sprawę do osobistego porozumienia sąsiadów.

A więc „qui vivra verra“.

C...

Wojna, zła matka, własne dzieci jako Saturn pożiera, a których nie pożre, to poobryza, jak pies kości. Ogniem i Mieczem.

H. Sienkiewicz.

Akcja pokojowa.

Od osoby przybyłej świeżo ze Szwajcarii dowiadujemy się, iż tamtejsze koła polityczne usposobione są optymistycznie, wierzą w bliskość rozpoczęcia układów pokojowych. — Akcja pokojowa, według tej informacji, znajduje najżywsze poparcie we Włoszech i Francji.

Opinia angielska nie wypowiada się jeszcze stanowczo, lecz daje się odczuć pewien zwrot w tym samym kierunku.

Przeciwna pokojowi jest Rosja, co wydaje się zresztą naturalnem, gdyż dla Rosji zawarcie pokoju w obecnej sytuacji wojennej przedstawia najwięcej niedogodności, łączą się z możliwością poniesienia największych strat.

Socjaliści za pokojem.

KOPENHAGA, 29 | 12. Według informacji pochodzącej z kół socjalno-demokratycznych, socjaliści państw skandynawskich utrzymują porozumienie z socjalistami państw koalicji.

Celem poparcia usiłowań pokojowych duńskie koła socjalistyczne zwróciły się do Londynu, o czem podane będzie do wiadomości publicznej na londyńskim kongresie socjalistycznym, który ma się odbyć zaraz po Nowym Roku.

Dała się również zauważyć ślady wpływu zabiegów socjalistycznych w traktowaniu niemieckich propozycji pokojowych i noty Wilsona w krągach koalicji.

Mocarstwa neutralne popierają Wilsona.

BERNO, 29 | 12. „Times“ dowiaduje się z Waszyngtonu: istnieje tu przypuszczenie, że Holandia, Szwecja i wszystkie inne państwa neutralne przyłącza się do Szwajcarii i popiera notę pokojową Wilsona.

Z Ameryki Południowej donoszą, że w tym kierunku panuje tam prąd silny.

W Ameryce Północnej nota spotkała się z uznaniem przeważnej części kół społecznych.

W O J N A.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (S. W. T.) Urzędowo donoszą 28 grudnia:

Wschodni plac boju.

Front wojsk gener. feldmarsz. ks. Leopolda Bawarskiego.

Na wielu odcinkach, odparły załogi naszych rowów ataki rosyjskich sił zbrojnych.

Front wojsk generała-pułkownika arcyksięcia Józefa.

Na Ludową, w Karpatach Łobostych, w walce na ręczne granaty, strzelcy niemieccy rozproszyli silne patrole rosyjskie.

W odcinku Mestocanesci trwa ożywiony ogień artylerji.

W górach oraz w dolinach Oituz i Uz wzmożyły się walki.

Zachodni plac boju.

Niektóre odcinki frontu flandryjskiego i w łuku Sommy znajdowały się od czasu do czasu pod silnym ogniem.

Działalność lotnicza była bardzo ożywiona, nieprzyjaciel stracił w walce powietrznej i wskutek ognia obronnego 8 samolotów.

Front bałkański:

Grupa wojsk generała-feldmarszałka Mackensena.

Dzień 27 grudnia przyniósł IX armji gen. Falkenhayna całkowite zwycięstwo w bitwie pod Rimiucul Sarat, nad broniącymi Rumunję Rosjanami.

Odrzucony 27 grudnia nieprzyjaciel próbował kontratakami dużych mas odzyskać utracony teren. Natarcia jego rozbiły się.

Dywizje pruskie i bawarskie natarły na uciekającego nieprzyjaciela, przekroczyły jego nowowyprowadzone w nocy stanowiska i przetrwały się aż poza Rimiucul Sarat. Jednocześnie dalej na wschód wojska niemieckie i austriacko-węgierskie przełamały silnie oszańcowaną linię rosyjską, odparły poprowadzone przeciwko flankowi kontrataki i posunęły się w walce w kierunku północno-wschodnim.

Kłeska ta kosztowała znów nieprzyjaciela olbrzymią ilość ofiar: do niewoli wzięliśmy wczoraj 3000 ludzi i zdobyliśmy 22 karabiny maszynowe. Liczba jeńców, wziętych przez IX armję w walkach o Rimiucul Sarat wynosi ogółem 10220 Rosjan.

Armja dunajska prowadziła wozy rałki częściowe.

W Dobrudży wojskom bułgarskim i osmańskim udało się wyprzeć Rosjan ze stanowisk wyznaczonej na wschód od Macina.

Front macedoński.

Na północny wschód od jeziora Doiran, po silnym ogniu przygotowawczym, kilka kompanji angielskich natarło bezskutecznie na bułgarskie strażnice przednie.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

Komunikat bułgarski.

SOFIA. Sztab generalny donosi 26 grudnia:

Front macedoński.

W Dobrudży monitorzy nieprzyjacielskie miasto Tulcea. Zburzono 10 domów, zabito wiele kobiet oraz dzieci.

Pod Isaceą nieprzyjaciel przerzucił przez Dunaj dwa mosty, jeden rumuński i jeden rosyjski. Podczas odwrotu Rosjanie zdolali zabrać most rumuński z północnego brzegu Dunaju, gdy natomiast most rosyjski podpalono.

Przed Macinem walka toczy się o stanowisko, zbudowane na kształt przyczółka mostowego.

Front rumuński.

W pewnych odcinkach frontu trwa z przerwami ogień artyleryjski.

Komunikat rosyjski.

Urzędowo donoszą, dnia 24-go grudnia:

Front zachodni.

Po ogniu armatnim i karabinowym nieprzyjaciel zaatakował nas około przyczółka mostowego we wsi Boidury za pomocą 2 szwadronów. Rozproszono go jednak naszym ogniem. Zamiaty przeciwnika zaatakowania

wysuniętego naprzód posterunku naszego nad Bystryczą w okolicy wsi Lachowce na południu od Bohorodczan udaremniłmy z łatwością za pomocą ognia karabinowego i granatów ręcznych. Około wsi Jalkonka, na zachodzie od Sołotwin, wywiadocy nasi otoczyli nieprzyjacielską placówkę połową i zabrali kilku ludzi do niewoli.

Front kaukaski:

Sytuacja nie uległa zmianie.

Front rumuński

W ciągu dnia nieprzyjaciel w okolicy między dolinami Hassany i Zabali był ustawicznie czynny.

Komunikat francuski.

Sprawozdanie urzędowe z dnia 26 grudnia:

Po południu:

Z ostatniej nocy niema nic do doniesienia, prócz dość silnej działalności obustronnej artylerji.

Wieczorem:

W odcinkach Belleis en Senterre i Fouquecourt bardzo silna działalność obustronnej artylerji.

Na innych frontach miejscami dość ożywiony ogień artyleryjski.

Komunikat angielski.

Główna kwatera donosi dnia 28 grudnia:

Niemiecki oddział wywiadowczy w sile 50 ludzi zbliżył się ostatniej nocy ku naszej linii pod Les Boeufs. 18 ludzi wzięto do niewoli, reszta poniosła straty.

Wtargnęliśmy do rowów nieprzyjacielskich pod Armentieres i Ploegstoert i zadaliśmy nieprzyjacielowi straty.

W Grecji.

AMSTERDAM, 29 | 12. „Daily Telegraph“ dowiada się, że król Konstanty powiadomił posłów koalicji w Atenach, iż bezwzględnie powstrzyma żądane ze strony Anglii i Francji usunięcie wojska greckiego z Tesalii do Peloponezu, o ile zajęte w ostatnich czasach wyspy greckie przez venizelistów nie będą bezwzględnie zwrócone. Koalicja odrzuciła to żądanie i zamierza zastosować względem Grecji nowe środki, jeśli król Konstanty nie zastosuje się do życzeń koalicji.

Grecy wyrzekają się króla.

RZYM, 29 | 12. „Secolo“ i „Corra della Sera“ otrzymują z Salonik wiadomienie, że na Sanos i Chios odbyły się wielkie zgromadzenia, podczas których zebrani ogłosili uroczyste, że nie uznają w dalszym ciągu rządów króla Konstantego. Podobne oświadczenia złożyło miasto Mitilene oraz poddani greccy Egiptu i Sudanu, zgromadzeni w Aleksandrii i Kairze.

Sifa robocza polska w Niemczech zachodnich.

„Vorwärts“ omawia książkę dr. Wachowiaka, poświęconą sprawom polskiej ludności robotniczej, zamieszkałej w okręgach przemysłowych nadreńskich i westfalskich.

Z cytat wynika, że kwestja ta wy-suwa się na czoło polityki wewnętrznej Niemiec.

Przyczyną tego liczebność i zwartość kolonji polskich w Niemczech zachodnich. Według danych statystyki pruskiej z 1961 r., w kraju nadreńsko-westfalskim liczone tylko 4 rodziny polskie, razem 16 osób.

Obecnie Polacy tworzą całe gminy, o wyjątkowo polskim charakterze. Oficjalna statystyka z 1910 r. liczbę Polaków zamieszkałych w Nadrenji

podaje na 71,695, a w Westfalji 168,507, razem na przeszło ćwierć miliona.

Statystyka ta jednak nie jest ścisła, gdyż ogólna liczba wynosiła z początkiem wojny 400 do 500 tysięcy głów.

Charakterystyczne jest dla tamtejszej kolonji polskiej, że stanowi ona politycznie i idejowo ruchliwą i zwartą całość.

Powstała liczba stowarzyszeń kulturalnych i oświatowych, brak walk partyjnych jest wymownym dowodem wewnętrznego życia kolonji.

Mikołaj II i Bratianu w Petersburgu.

Pisma francuskie otrzymują z Petersburga zawiadomienie, że cesarz rosyjski przybył z głównej kwatery do stolicy wraz z prezesem ministrów rumuńskich, Bratianu.

Mikołaj Mikołajewicz.

PETERSBURG, 29 | 12.

W „Rieczy“ zaznaczają, że według najnowszych pogłosek Mikołaj Mikołajewicz w ostatnich dniach poważnie zachorował. To było według informacji tego dziennika jedynym i głównym powodem, że nie został on, jak utrzymywano w dobrze poinformowanej prasie rosyjskiej, zamianowany ponownie generalissimusem całej armji rosyjskiej.

W Besarabji.

„Russkij Inwalid“ po raz pierwszy otwarcie przyznaje, że obecnie na mapie wojennej ukazuje się również Besarabja; ważny teren przed Besarabją tworzy dziś bezpośredni teren wojenny.

Dziennik każe się domyślać, że Rosja nie prędzej przystąpi do wielkiej akcji zaczepnej, aż zostaną całkowicie poczynione prace przygotowawcze za frontem. Rosja nie popęnie raz jeszcze dawnego błędów i nie rozdzieli swych sił przed nowym wielkim ciosem.

Ofensywa Brusilowa nie miała całkowitego skutku dlatego właśnie, że popełniono ów błąd. Tym razem ma być inaczej.

Rozwiązanie N. K. N.

WIEN 29 | 12. Równocześnie z posiedzeniem plenarnem Koła polskiego odbędzie się tu zgromadzenie polskich posłów do Sejmu i Rady państwa, członków Izby panów, tudzież wybitnych osobistości w sprawie rozwiązania Naczelnego Komitetu Narodowego, który zadanie swoje już spełnił.

Sprawy informacyjne i opiekuńcze będzie dalej prowadziła rada przybozna pod przewodnictwem dr. Biłińskiego.

Z Warszawy.

Wyjazd.

Józef Piłsudski wyjechał do Lublina i Krakowa.

„Legjony Polskie rozpoczęły przysiężenie prawodawstwo swego kraju. Nie zastawiły one żadnego artykułu, żadnej konstytucji, ale zdobyły dla przyszłych pokoleń prawo niepodległego bytu i urzędzenia się samodzielnia. Kiedy politycy dowodzili nieprzedawnionych praw Polski w notach, podanych rządowi europejskim, generałowie Legjonów okazywali żywy dowód jej bytu, napelniając kadry jej hufców, nie wiedząc jak i skąd znajdując zawsze nowych żołnierzy i oficerów“

Adam Mickiewicz.

Krasne róże.

Na siwym, na mundurze
Młodego—hej! ulana
Krasne przypięta róże
Druchna umiłowana
Gdy w pierwszy bój wędrował,
Medalik dała biały,
Zeby jej nie zabrały
Kochania-wrogów strzały.
Gdy szatę jej całował,
Medalik święty dała,
A gdy na siwka siadał,
Zwycięzać mu kazała.
I długo, długo potem
Wonne padały kwiaty
Na siwe ich ulanki,
Na krwiste ich rabaty...
I długo ulanowi
Warkocze druchny złote
W jesiennem stały słońcu
Na ciężką, na tęsknotę...

W miesięczną noc majową,
Tak pachną szczęścia kwiaty!
—W śmiertelnej świecą bitwie
Ulanki—hej!—rabaty...
...Na siwym, na mundurze
Młodego—hej!—ulana,
Krasne przypięta róże
Druchna umiłowana
Lecz chłopak do kochanej
Miłostnie się nie śmieje...
...Marsowa twarz młodzieńcza
Bieleje—hej!—bieleje...
—Cudna dziś druha kwiaty
Żołnierzkiwi dała:
Nie krasna to dziewczyna,
Ale śmiertelna chwala.

Dym bitwy, Ciemno wkolo,
Gromowo grzmia armaty...
Z piersi uchodzi życie,
Choć maj rozwija kwiaty,
Z piersi uchodzi życie,
Choć sady wonią dyszą,
Choć pieśni dziś słowice,
Na marzeń sen kołyszał!

Oj! młodyś ty chłopaku,
Oj! młodyś ty bułanie,
Ale nie тебе pieśni,
I kwiecie i kochanie.
Nim słońko rosy białe
W tężowe skry ustroi,
Ty pójdziesz do mogiły
W kochania złotej zbroi.

Ni biały ten medalik,
Ni druchny twej modlitwy,
Nie uchroniły ciche
W śmiertelnej chwili bitwy.
Hej! słysz! Hej, słysz chłopaku!
Podzwonne grają dzwonki,
Już złota wstaje zorza
I budzą się skowronki.
Za chwilę już za chwilę
Tchu w pierśiach ci nie staniesz!
Już czas, już czas, już pora,
Umieraj już ulanie!

—Słyszysz? Pogrzebowe marsze
Armaty tobie grają,
Tam w ogniu, piekle, dymie,
Tam twój zwyciężają.
Ale nim hymn radosny
Tryumfem zagrzmi wkolo,
Upadną pierwsze grudy
Na białe twoje czoto.

Miesięczne blaski drzące,
Srebrzysta noc majowa,
W promiennych smugach cała
Żłocista druchny głowa.
Tęsknota, łzami, bólem
Modlitwa leci gnana
O mężstwo, chwałę, życie,
O szczęście dla ulana!

S k a u t k a

Hanka Kotowska.

Częstochowa, d. 27 | X 1916 r.

KRONIKA

Dzisiejsze zebranie zarządu R. O. m. Cz.

Dziś w sobotę 30 b. m. o godz. 10 i pół rano odbędzie się zebranie członków zarządu R. O. m. Cz.

Dzisiejsze zebranie wydziału zapomóg i pożyczek przy R. O. m. Cz.

Dziś, w sobotę 30 b. m. o godz. 3 i pół po poł. odbędzie się zebranie wydziału zapomóg i pożyczek przy R. O. m. Cz.

Dzisiejsze „Bagienko“.

Dziś w sobotę 30 grudnia w sali Straży Ogniowej odbędzie się przedstawienie na korzyść niezamożnych słuchaczy wyższych uczelni warszawskich.

Odegraną zostanie 3 aktowa komedia B. Górczyńskiego pod tyt. „Bagienko“.

Niewątpimy, że częstochowianie poprą szlachetne usiłowania przyszłych filarów naszego społeczeństwa, którzy choć w małym stopniu chcą użyć swoim niezamożnym towarzyszom.

Jutrzejšie 100-lecie ustawy cechowej.

Jutro w niedzielę świat rzemieślniczy obchodzi niezwykle uroczystość tj setną rocznicę ustawy cechowej.

U nas uroczystość ta rozpocznie się na godz. 10 rano nabożeństwem w kościele św. Rodziny, następnie w lokalu Stow. Rzem.-Przem. przy ul. Panny Marji nr. 9, wygłoszona będzie odpowiednia prelekcja.

Na powyższą uroczystość cechy i zarząd Stow. Rzem.-Przem. zaprasza wszystkie związki i kooperatywy w naszym mieście.

Zebranie Koła Pracujących nad Rozwojem Przemysłu i Handlu.

Zarząd Koła prac. nad rozw. przem. i handlu przypomina członkom, że: 1) zebranie ogólne sprawozdawcze za czas od początku działalności do dnia 1 grudnia b. r. odbędzie się w dniu 31 grudnia o godz. 3 po połud. w siedzibie Stow. Kupców Polskich, ul. Teatralna 16, II piętro;

2) składki wpłacać należy możliwie w siedzibie Koła, Teatralna 14, codziennie od 6 do 8 wiecz.

Z odczytu.

Czwartkowy odczyt p. Ad. Brylla zorganizowany przez Zarząd Stow. Pracowników Handlu i Przem. m. Częstochowy w „Odeonie“ ściągając swym tematem „O istocie niepodległości“ dość licznych słuchaczy, którzy z zainteresowaniem wysłuchali szeregu bardzo interesujących wyjaśnień takich synonimów, jak: „niezależność“ — „niepodległość“ — „suwerenitet“ itd. nadto pewnej liczby dogodnych dla siebie wniosków w sprawie najbardziej aktualnej, bo tworzenie się obecnie wojska polskiego.

Nie odmawiając prelegentowi trafności rozumowania w wielu szczegółach, w ogólnym wniosku słuszności przyznać mu jednak nie podobna, gdyż wogóle państwa bez siły zbrojnej wyobrazić sobie nie można. Odczyt z pięciominutową przerwą trwał niespełna dwie godziny.

Z benefisu Br. Chomiczówny.

Czwartkowy benefis sympatycznej artystki teatru Paryskiego p. Bronisławy Chomiczówny, należy do nader udatnych, szczególnie pod względem moralnym. Złożyły się na to: trafny wybór barwny i miły w temacie sztuki, opartej na powieści naszego wielkiego pisarza; dobra gra artystów, w której prym trzymała pełna wdzięku benefisantka w tytułowej roli „Hajduzka“; wreszcie ser-

deczny nastrój wieczoru i kwiaty, którymi obdarzone obficie p. Chomiczówna, Opolską (Krzysia) i Betscherową (pani Makowiecka). Z pośród ról męskich rubasznoscą swą typową, choć nieco przeszarżowaną, wyróżnił wybuchy śmiechu w roli polskiego Falstaffa — Zagłoby p. B. Muszyński; p. Wojciechowski był pełnym afektu „małym“ rycerzem, p. Sulikowski romantycznym „szkotkotkotem“, wreszcie p. Moranowicz i Wierzejski—Nowowiejskim i pacholkiem.

Środowy wieczór pożegnalny.

Środowy wieczór pożegnalny red. Fr. J. Gałińskiego w teatrze Paryskim zapowiada się nadzwyczaj interesująco. Na program prócz sztuki złożą się numery wokalne, muzyczne i deklamacyjne z udziałem sił pierwszorzędnych. Szczegóły programu pogamy w numerze jutrzejszym.

Przed wyborami do Rady Miejskiej.

Jak się dowiadujemy, delegaci Stow. Rzemieślniczo-Przemysłowego w osobach pp. R. Trawińskiego, Ułjańskiego i Bartelskiego, występujących w imieniu Stowarzyszenia i pewnych grup robotniczych, w myśl uchwały zebrania z dnia 20 b. m. zwrócili się do prezydium Narodowego Komitetu Wyborczego i po wysłuchaniu wyjaśnień tegoż, doszli do następującego wspólnego porozumienia: „uznano za niezbędne, aby do Komisji Wykonawczej powołać przedstawicieli licznych grup i zrzeszeń, w danym wypadku, tych zrzeszeń, które delegaci reprezentują.“

Do Komitetu Wyborczego będą zapraszani każdorazowo mężowie zaufania z blokowanych zrzeszeń w tych wypadkach, gdy na posiedzeniu Komitetu Wyborczego rozpatrywane będą sprawy danej kurji, lub też kwestyj znaczenia ogólnego, wobec których brak porozumienia się wspólnego byłby ze szkodą dla sprawy.“

Umowa powyższa, zawarta przez delegatów tych grup społecznych z prezydium Narodowego Komitetu Wyborczego, została zatwierdzona na ostatnim plenarnym posiedzeniu Komitetu.

Rezygnacja członka Narodowego Komitetu Wyborczego.

Dowiadujemy się, że w dniu 27 b. m. na posiedzeniu Nar. Kom. Wyborczego członek tegoż dr. Józef Marczewski zgłosił swą rezygnację oświadczając, iż w ten sposób chce usunąć podejrzenie, że jako prezes obecnej Rady Miejskiej, uczestnicząc w Narodowym Komitecie Wyborczym, mógłby wpływać na postawienie swej kandydatury.

O listy kandydatów na radnych.

Dla ustalenia list kandydatów na członków przyszłej Rady Miejskiej, Narodowy Komitet Wyborczy powołał mężów zaufania, którzy zostaną wybrani na ściśle kurjalnych zebraniach odbyć się mających po 8-ym stycznia roku 1917.

Wydatki na cele wyborcze.

Skarbnik Narodowego Komitetu Wyborczego p. W. Karwaszński, został upoważniony przez Komitet do wydatkowania z funduszu ogólnych na cele wyborcze.

Biurow Narodowego Komitetu Wyborczego.

W tych dniach w sklepie domu nr. 39 przy ul. Panny Marji otwarte zostało biuro Komisji Wykonawczej Nar. Kom. Wyborczego. Nad biurem wywieszono duży jaskrawy napis

kórego nie można nie dojrzeć przechodząc, to też każdy z wyborców, mający jakiegokolwiek wątpliwość w sprawie wyborów, winien wejść do biura, gdzie dyżurny członek Komisji udzieli mu jaknajbardziej wyczerpujących wyjaśnień i wskazówek, tak, gdzie i kiedy ma się zapisać na listy wyborców.

Z przyjemnością też stwie być musimy, że wśród interesantów w biurze spotyka się dość licznych wyborców ze sfer robotniczo-rzemieślniczych.

Zapiszcie się do wyborów Rady Mijskiej.

Król migdałowy.

W dniu 6 stycznia r. 1917 t. j. w dzień święta Trzech Króli, staraniem

Ligi Kobiet, w sali Straży Ogniowej odbyła się wielka zabawa dziecięca pod nazwą „Król migdałowy”

Całkowity dochód z zabawy przeznaczony jest na rzecz superarbitrowanych legionistów.

Lista ofiarodawców na biedne dzieci.

W dalszym ciągu złożyli ofiary:

Rajszys—4 marki.
Pietrzykowski — 1 markę i 1 koronę
Nefer—50 kop.
Wojciechowski—20 kop.
Sakowski—10 kop.
Strzeżowska—20 kop.
Kopydłowski—25 kop.
Przełowska, (Panny Marji 51)—1 rb
Cukiermanówna (Szkolna 8)—3 u-branka.

Marja Ruff (Panny Marji 88) — 2 koszule.

Chmielewska—2 rb.

Jastrzębska—3 rb.

Marja Zalaz (Szkolna 8) — dwie książki.

Krafiag—10 marek.

Alina Butkiewiczowa (Jasnogórska) 3 rub.

Patrzeba robotników.

Biuro Giełdy Pracy przy R. O. m. Częstochowy za naszym pośrednictwem ogłasza, że potrzeba służących, stróży domowych, furmanców do koni, kobiet lub dziewczyn do krów, robotników do kamieniołomów i do kopalni w kraju.

Chętni do wyjazdu mogą się zgłaszać natychmiast do biura Giełdy pracy, ul. Staszica 3 od godz. 9 r. do 1 no poł.

Teatr „PARYSKI” ul. P. Maryi 19.

Program od piątku 29-go Grudnia r. b. i dni następujących:

Kabaret śmierci

Dramat w 4-eh częściach na tle życia cyrkowo-kabaretowego ze słynną pięknością **Lolą Petersen** i znakomitym **Harry Pieltem** w rolach głównych.

Paweł i jego przyjaciel! (Wyborna komedia w 2-eh częściach.)

— | — NA SCENIE: — | —

Rok 1914-ty i 1916-ty

Sketch w 2 obrazach ze śpiewami napisany oryginalnie przez J. St. Mara.

— | — NAD PROGRAM: — | —

OLA OPOLSKA (śpiew.)

— | — Seta centralnie ogrzana. — | —

Teatr „ODEON” ul. P. Maryi 27.

Program od piątku 29-go Grudnia do wtorku 2-go Stycznia.

Dzisiaj pierwszy obraz na sezon bieżący z serii „Asta Nielsen”

DORA BRANDES

Nieporównany pod względem treści i wykonania dramat życiowy w 6-ciu aktach, z wszechświatową sławą **Astą Nielsen** w roli tytułowej

— | — NA SCENIE: — | —

Smutne skutki dobrego wychowania

farsa w 1-ym akcie, oraz

Część Koncertowa

z udziałem p. p. Dobrzyńskiej, Rapackiej, **Baranowskiego**, Wiśniewskiego i Mańkowskiego.—

— | — Uwaga: Teatr ogrzana. — | —

Orkiestra koncertowa pod kierownictwem p. Al. Salzberga. — Ceny miejsc zwykłe. — Szczegóły w programach.

Na „SYLWESTRA”

zaprasza restauracja „Apollo”

Specjalny, na ten wieczór **KABARET** towarzyski oraz **KONCERT** kwartetu Smyczkowego

Uwaga! Niespodzianki

pozostałą ilość stolików zamówić można do niedzieli.

Stanisław RUMSZEWICZ

wychowaniec uniwersytetu charkowskiego,

ADWOKAT

w Częstochowie ul. Piękna № 4 (pierwsze piętro nad b. biurem adresowem) Przyjmuje od 2—3 po poł.

Doktor BRONIAŁOWSKI

w Częstochowie przeprowadził się na ulicę Panny Marji Nr. 21 obok Teatru Paryskiego.

Choroby skórne i dróg moczowych. Przyjmuje od 9—12 rano i od 4—7 po poł. Pano od 12—1 po poł.

LEKARZ-DENTYSTA

Michał Grejniec

w Częstochowie

ul. Panny Marji № 10. (I Aleja)

Choroby zębów i jamy ustnej.

przyjmuje codziennie od 9—1 i od 3—7 wieczorem.

Od Administracji.

Uprzejmie prosimy Szanownych Prenumeratorów o łaskawe wpłacenie prenumeraty gdyż zalegającym zmuszeni będziemy wstrzymać wysyłkę „Gońca Częstochowskiego”.

Ofiary:

Marja Podlewska Na Towarzystwo Opieki Szkolnej rb. 1 kwit 421. Na głodne dzieci rb. 1 kwit 422 Na Doradzą Pomoc rb. 1 kwit 423.

Zamiast życzeń Noworocznych Edmundostwo Heine Na Doradzą Pomoc Mk. 3 kwit 424 Na Działwę Szkolną Mk. 2 kwit 425.

Kalendarze ścienne, terminowe i kieszonkowe do nabycia w drukarni F. D. Wilkoszewskiego ul. P. Maryi 38.

Dnia 26 b. m. zgubiono szpilkę do krawatu z porzą. Łaskawy znieszożechcie złożyć za nagrodę Mk. 50 do zarządzącego domem ul. Panny Marji №27. 1002—